

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
WARSAW UNIVERSITY OF LIFE SCIENCES
PRZEMYSLOWY INSTYTUT AUTOMATYKI I POMIAROW

Факультет автоматизації і комп'ютерних систем

IV Міжнародна науково-технічна
Internet-конференція

IV International Scientific Internet-Conference

**«Сучасні методи, інформаційне,
програмне та технічне забезпечення
систем керування організаційно-
технічними та технологічними
комплексами»**

**"Modern methods, information,
software and technical support of
control systems for organizational,
technical and technological complexes"**

22 листопада 2017 рік

КИЇВ НУХТ 2017

Використання генетичних алгоритмів для вирішення задач оптимізації роботи ділянок цукрового виробництва

В.В. Полупан, В.М. Сідлецький

Національний університет харчових технологій

Просторовий розподіл технологічних об'єктів цукрового виробництва викликає труднощі в управлінні. Робота об'єктів складних систем часто призводить до численних проблем і породжує високий ступінь невизначеності при прийнятті управлінських рішень.

Технологічні ділянки цукрового виробництва не можуть функціонувати незалежно один від одного, можуть мати різні цілі і обмеження, тому для досягнення спільної мети необхідно організувати їх складний взаємозв'язок.

Застосування традиційних методів дослідження, таких як градієнтні, динамічне програмування, симплекс-метод для задач багатокритеріальної оптимізації не дає бажаного результату, тому що обчислювальні витрати зростають експоненціально разом з розмірністю завдання. У зв'язку з цим досить часто для вирішення практичних завдань застосовуються евристичні методи з більш низькими обчислювальними витратами, незважаючи на те, що вони можуть і не забезпечувати досягнення глобального оптимального рішення.

Генетичні алгоритми (ГА) є методом машинного навчання заснованими на механізмах відбору в природі, які ведуть випадковий і паралельний пошук рішень, які оптимізують заздалегідь визначену фітнес функцію. На відміну від інших методів оптимізації ГА оптимізують різні області простору рішень одночасно і більш пристосовані до знаходження нових областей з найкращими значеннями цільової функції за рахунок об'єднання квазіоптимальних рішень з різних популяцій.

Значення цільової функції знаходиться в результаті чисельного рішення системи рівнянь. Дане завдання оптимізації характеризується нелінійністю і полімодальністю цільової функції, наявністю обмежень, великою кількістю параметрів оптимізації.

Генетичний алгоритм оперує кінцевим безліччю рішенні, що має назву популяцій. Нові рішення виходять в результаті різних комбінацій частин рішень популяції за допомогою операторів відбору, кросовера і мутації.

Для аналізу ефективності застосування генетичного алгоритму для вирішення поставленого завдання координації в якості бази порівняння був використаний алгоритм випадкового пошуку. Як критерій оцінки були використовувати наступні: а) число ітерацій, необхідне для досягнення значення допуску ferr ; б) коефіцієнт варіації CV на тисячу прогонів алгоритму для забезпечення надійності алгоритму; в) значення критерію оптимізації для даної задачі.

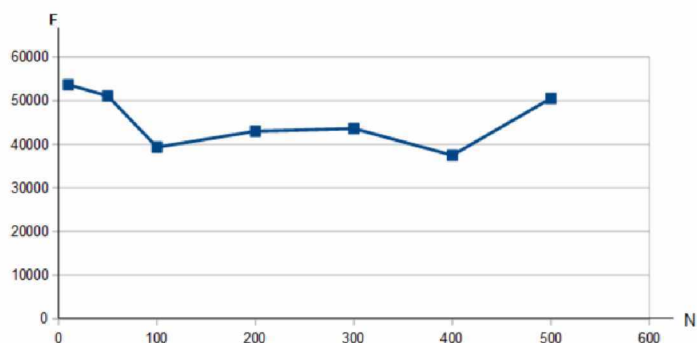

Рис. 1. Залежність цільової функції від кількості поколінь

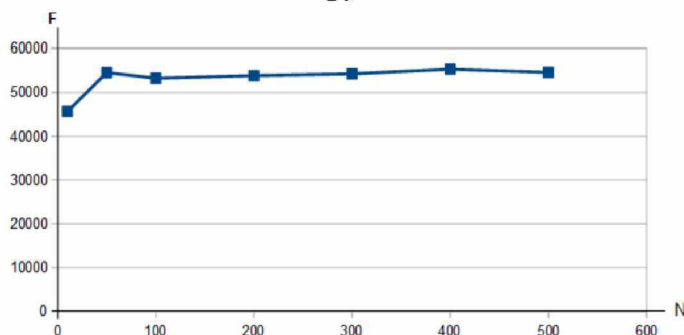

Рис. 2. Залежність цільової функції від розміру популяції

Таб. I

Порівняння виконання використовуваних алгоритмів

Метод	Кількість ітерацій		CV на 1000 запусків	Значення критерію оптимізації
	$ferr < 3.0\%$	$ferr < 0.5\%$		
Генетичний алгоритм	500	1000	0.036	54184
Випадковий пошук	1000	3000	0.062	52320

Запропоноване рішення задачі координації розподілу ресурсів і синхронізації роботи цукрового виробництва з використанням генетичних алгоритмів дає краще наближення до оптимального значення при меншій кількості ітерацій в порівнянні з методом випадкового пошуку. До переваг даних алгоритмів можна віднести: робастність, підходять для багатоцільової оптимізації, хороший варіант вирішення завдань, що не мають кращого традиційного способу вирішення. До недоліків: час оптимізації непостійний, дисперсія між кращим і гіршим рішеннями може бути значною.

Література

1. Marcia Bayas Sampedro. Efficient Resources Allocation in Technological Processes Using Genetic Algorithm / Marcia Bayas Sampedro and V.M. Dubovoy / Middle-East Journal of Scientific Research 14 (1): 01-04, 2013 ISSN 1990-9233 © IDOSI Publications, 2013 DOI: 10.5829/idosi.mejsr.2013.14.1.16313.

2. Bayas M. M. Efficient Resources Allocation in Technological Processes Using an Approximate algorithm based on Random Walk /. Bayas M. M. and Dubovoy V. M. / International Journal of Engineering and Technology. Vol. 5 № 5 Oct-Nov 2013.